

Referat NKROP Ekspertrådet

Dato: 3. juni

Tid: kl. 10.00 – 15.00

Sted: Zoom, digitalt

Innkalt av Morten A. Brodahl, NKROP

Deltakere: Mental helse Ungdom (MHU), Foreningen for human narkotikapolitikk (FHN), Landsforeningen for pasienter og pårørende(LPP), A-LARM, NKROP, Mental Helse (MH), Ivareta, RIO, NUBS, Norsk Sykepleier Forbund (NSF), We shall overcome (WSO)

Forfall: Marborg, IOGT, Fagforbundet, Den norske legeföreningen, Psykologforeningen

	SAK/TEMA	Ledes av:
1	<p>Runde rundt bordet – hva skjer i organisasjonene og hva slags utfordringer har vi opplevd i forbindelse med Korona?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Christian Ruud – Mental helse ungdom. Har siste tiden jobbet for å få i gang en chattetjeneste for ungdommen. Det har vært mange henvendelser fra ungdom i Koronatiden og MHU har ikke hatt nok kapasitet til å tilby den hjelpen det er behov for. Det vil bli valgt ny representant fra MHU i Ekspertrådet da Christian ikke lenger kvalifiserer som ungdom. - Anne Helene Lindseth– LPP- har jobbet med rutiner i helseforetakene med involvering av pårørende. LPP har fått tilbakemelding om Koronapasienter som er blitt sendt hjem til pårørende for pleie. LPP har ikke fått noen god tilbakemelding på etablerte rutiner i HFene. Rusreformen har også vært i fokus. Videre har LPP jobbet med opplæring av brukerrepresentanter og likemenn. Atle Utkilen er død-det er blitt oppnevnt ny vara for Anne Helene. - Tonje Jevari– FHN –har hatt det litt travlere i Korona-tiden, men på en annen måte. Behovet for brukerstemmen er viktig. Ukentlige møter med H-dir. Man måtte splitte opp rus og psykisk helse, noen fellesmøter, men separate møter også etter Korona. Flere enn vanlig fra HDIR, FHI og HOD som deltar i møtene. Innenfor rusfeltet har det vært jobbet med lempet i kravene rundt LAR. Psykisk helsefeltet har vært verre- folk har blitt skrevet ut tidligere og mot sin vilje. LAR er ikke helt godt tilpasset alle. Tilskudd fra HDIR, særlig organisasjoner innen psykiskhelsesiden ønsker å diskutere ordningen. Diskusjoner er blitt tatt innenfor rusfeltet. Gatearbeidet er styrket med ekstramidler fra DAM – stiftelsen.	Morten

- **Lars Faksvåg – A-larm hadde årsmøte forrige uke- ny leder Erik Torjussen- Faksvåg er ute av styre. Nedskjæringer i tilskudd fra HDIR. A-larm er en fragmentert organisasjon – vanskelig å nå frem med ting som ikke er innkjørt. Stor honnør til FHN og RIO for tydelig representant for brukergruppa i Koronatiden. Gøy å bygge båt. Skal på vannet før august- 1.april neste år skal de ut og seile.**
- Bente Røstad – RIO har jobbet mye med Rusreformen. De har opplevd en del overdose og ruslidelse i forbindelse med Korona. Det er blitt gjennomført intern systematisering i forhold til tilskuddsordning. RIO har ikke fått kutt, men økning i driftstilskudd samt til nytt prosjekt: Kreativ Recovery, for unge voksne kunstnere i Kristiansand – nytt prosjekt.
- **Miriam Neegaard – Ivareta har hatt fokus på lavterskeltilbud, pårørendetelefonen og veiledning på epost og i lokale grupper. Kontakten med unge pårørende har blitt økt fra 1 til 2 ganger pr måned nå i Koronatiden. I tillegg har Ivareta hatt fokus på etterlatte- de har laget en kortfilm i forbindelse med overdosestrategien og etablert et sorgtilbud.**
- Karl Olaf Sundfør– Mental Helse har hatt stor pågang på hjelpetelefon og chat pga Korona, de har hatt kapasitet til å besvare knapt 50 % av henvendelsene. Bakgrunn for henvendelser har stort sett vært angst, depresjon og selvmord. MH har åpnet foreldretelefonen i samarbeid med Stine-Sofie- stiftelsen. MH har, i forbindelse med Korona, fått ekstrabevilling fra HDIR og har derfor kunnet oppbemanne hjelpetelefon. Nye bekymringer som dukker opp er at de ser at ROP-gruppen er de første som blir rammet. Mange ble skrevet ut og overlatt til pårørende, det tyder på at dette kan gi økning i selvmordsraten. MH – støtter innstilling til ny rusreform. De tenker at forslaget fordrer nye bevillinger og øremerkede midler til kommunene. Den siste tiden har MH sett økning i overdoser pga blandingsmisbruk. Stor økning i bruk av amfetamin. Mye tyder på at GHB og blanding av GHB og andre medikamenter har ført til overdosene. Det ser ut til at endring i bruks skyldes økte priser på Cannabis. Det er bekymringsfullt at overdosedødsfall i Vestland ikke blir rapportert inn til sykehusene og fastlegene- kun til politiet. «Mønsterbrukerne» har fått veldig god hjelp- de såkalte nysyke har ikke fått den hjelpen de trenger.
- **Lise Aasmundstad– NUBS – reviderer LAR- ser på den eksterne høringen som er ute nå om LAR i Koronatiden. Retningslinjearbeidet – beredskap på legemidler- finnes det en strategi for krise og beredskap.**
- Bjarte Sælvik– NSF. Angående rusreformen- det er manglende ressurser i kommunene til å følge opp den foreslåtte modellen. NSF mener hjelpen med å flytte fra straff til hjelp må sikres med øremerkede midler. NSF hatt ekstremt mye jobb i forbindelse med Korona med oppdaterte veiledninger og tilpasninger av rutiner og prosedyrer. Tilbudet på Jæren har blitt holdt åpent - med begrenset antall deltakerne. De har sørget for at alle fikk en eller annen form for tilbud. Aktivitetshuset ble stengt 23.mars, men det er blitt gitt tilbud utenfor huset til de som har hatt behov for det. LAR- har prioritert brukerne og har hatt mer kontakt enn vanlig pga økt sårbarhet.
- **Tormod Hvidsten Gjedrem – WSO har også fått kutt i tilskudd. De savner fora for diskusjon av grunnleggende endringer i systemer. WSO**

	<p>oppfordrer til å ta kontakt med organisasjoner som ytrer meninger du finner interessante, dette gir økt mulighet for å finne løsninger og innspill sammen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Marte Goplen er ny kommunikasjonsleder hos NKROP. Hun jobber med å heve kvaliteten på rop.no og legger planer for videre utvikling av rop.no og tilhørende digitale kanaler. Marte bistår også i arbeidet med å digitalisere opplæringsressurser og informasjon knyttet til ACT og FACT og i planleggingen og markedsføringen av ROP-dagen 2021. Frøy Lode Wiig som er ansatt som journalist/informasjonsrådgiver har gått ut i ett års permisjon. Marte Frimand er ansatt i hennes vikariat og starter opp 3. august. - Lars Lien – NKROP har jobbet med mange høringer denne våren. Rusreformen har gitt interne diskusjoner. Andre høringsinnspill som er levert: KOVID/ LAR, KOVID/ gravid, Rett til å mestre. NKROP ha jobbet med Korona og, etter ønske fra helsemyndighetene, lagt ut informasjon på www.rop.no . Vi tenker det er viktig å lære noe av hva som skjer med ROP-pasientene i denne tiden. NKROP har skrevet brev til HDIR sammen med Pårørendealliansen rundt bekymring for vår pasientgruppe, vi har ikke fått svar på dette. Vi i NKROP har måtte lære oss en ny måte å jobbe på- de aller fleste møter går nå via Skype. Vi tenker det ligger store muligheter til å benytte denne kunnskapen videre – også etter Korona. Vi har videre jobbet med ROP-dagen 2021 og er spente på hvordan vi skal klare å avvikle denne. Tema for dagen er ACT og FACT. I 2021 utvides ROP-dagen med en ekstra dag. Dag 2 blir skandinavisk nettverkssamling for ansatte i ACT og FACT-team. IDDT er snart ferdig oversatt- vi jobber med å få på plass en pilotstudie - regner med en versjon klar i begynnelsen av 2021. Vi skal ha en gjennomgang av medlemmer i referansegruppen og trenger ny leder spesielt- innspill på deltakere kan sendes til Hilde. - Forslag fra FHN og MH – gå sammen om å søke midler til prosjekter. 	
3	<p>Evaluering av FACT-team i Norge</p> <p>Kommentarer: MH- overraskende bra resultater. Vi er enig i behovet for utvidet åpningstid. Dette kan bidra til nedgang i antall innleggelser og lengde. Er det oversikt på når innleggelsene fant sted- kveld, helldag, helg osv? (Forskere fikk ikke tilgang til disse tallene av Nasjonal etisk komite).</p> <p>Ble det laget egne IP i teamet. Enkelte team mener at med behandlingsplan er det ikke behov for IP. Anbefaling – en egen plan der brukeren bidrar og der alle instanser er med i planen.</p> <p>NSF: Brukerstyrte senger og lav terskel for å få hjelp- gir dette effekten i forhold til reduksjon i innleggelser og antall døgn?</p> <p>FHN: har tro på å møte brukeren der brukeren er. Målet er å ha det så bra som mulig- og dette er vel noe av det viktigste med FACT-arbeidet. Resultatene viser at det handler om å leve livet på en bedre måte- og rapporten viser at mange opplever dette. Og med dette, få kapasitet til å ta et skritt til og dermed stadig oppleve bedring. Tilnærmingen er ikke overspesialisert, men at man jobber etter en modell- dette gjør at brukeren nok opplever at det ikke er spesialisert bort fra sunn fornuft</p>	Anne Landheim

	<p>WSO: viktig i Recovery å kunne stadig gjøre flere ting. Det som hjelper er at det er vedvarende og samme person over tid og at man oppleves som likemenn.</p> <p>LPP: får informasjon om at pårørende må sette livet på vent for å kunne koordinere livet til sitt syke familiemedlem. Opplevs derfor ikke overraskende at pårørende er positive til FACT-team.</p> <p>NUBS: viktig at NAV kobles på i Recoveryarbeidet. Mht sosiale tjenester- eksempel kunstnere som får avslag på søknad om midler til maling. Viktig at NAV tar sin del av trepartssamarbeidet – dette kommer inn i en IP i motsetning til en behandlingsplan. Et FACT-team har en ansatt fra NAV i teamet.</p> <p>Det er oppunder 60 FACT-team i Norge og myndighetene ønsker stadig vekst. NKROP har oppdrag med følgeforskning på flere team for å bidra til å justere kurs underveis.</p> <p>Se link til rapport: Sluttrapport - Evalueringen av FACT-team</p>	
4	<p>Rusreform, hvor går veien videre?</p> <ul style="list-style-type: none"> - A-larm- det har vært en lang prosess i arbeidet med høringsuttalelse. A-larm gir en samlet støtte til utvalgets innstilling. Det har vært utfordrende og forholde seg til innspill fra motstanderne, men organisasjonen håper nå at Stortinget vedtar reformen. Diskusjonene pågår enda i samfunnet – og det oppleves som det er mye følelser der ute rundt temaet. Terskelverdier- A-larm opplever at de om ikke har peiling mener mest om dette. Foreldreperspektivet er et perspektiv som tydeliggjør behovet for rusreformen. Borgerlønn- bok av Christin Vennerød- anbefales. Vi jobber mot et system som i større grad jobber mot å sidestille pasient og behandler. Vanskelig å jobbe recoveryorientert dersom avkriminalisering i går gjennom. - FHN- har ikke hatt uenigheter internt. Det oppleves at enkelte autoriteter presenterer usannheter om at hvem som helst kan vandre rundt med narkotika utenat det skal få konsekvenser for noen. Dette er bekymringsfullt. Viktig med en respektfull dialog til tross for uenigheter. Forstår kommunenes bekymring rundt reformen dersom det ikke følger øremerkede midler med. - Mental Helse – sendte forslaget ut på høring til sine medlemmer- ingen motforestillinger. Den største bøygen er om det følger midler med mandatet. - LPP- har ikke deltatt i noen kampanjer- har heller ikke diskutert det så mye eller levert høringsuttalelser. Avventer det som skjer videre. Men – er ikke negative. - Ivareta – sendt ut sitt innspill på intern høring – tilbakemeldinger er en ønsket overgang fra straff til helse. Også her en bekymring rundt midler til kommunene – og at pårørende er litt glemt. Ingen kommentar på brukerdoser grunnet andre som har bedre kompetanse på dette. - Det er mange som har på rullebladet sitt noe om bruk og besittelse – dette påvirker livet videre 	Dialog

- NSF- støtter reformen, men har en del kommentarer. Forventningen om at oppgaven skal løses innenfor dagens økonomiske rammer – oppgaven ligger i hva må bortprioriteres for å svare inn mandatet? Det oppleves som lett vint da dette vil gi kommunene en stor utfordring. Reformen er bra, men for at det skal bli bra må det legges til rette for dette.
- **WSO- er enig med det som sies. Norge som er et så rikt land – også skal vi bare høvle ned. Hva slags systemer og NPM opprettholder seg selv? Vi ønsker å forbedre vilkårene for våre medlemmer- vi ønsker å diskutere borgerlønn der det legges til rette for like forutsetninger for alle i samfunnet.**
- Mulig borgerlønn kan bli tema for neste møte. Valg til neste år – skal dette bli en valgkampsak i 2021.
- **RIO har lenge diskutert denne saken. Nå står en samlet organisasjon bak forslaget som er sendt inn. Det ligger ikke i mandatet at vi skal mene noe om økonomien, men vi må jobbe hele tiden for at kommunene skal være bedre stilt til å ta imot ROP-brukerne. Mht terskelverdiene- mulig det er her vi må være villig til å gi noe.**
- IOGT – ikke tilstede. Morten ringer Rita Nilsen en dag for å få innspill fra dem.
- Morten – vi vil potensielt oppleve at mange blir tatt med en brukerdose. Må de ta imot hjelp selv om det ikke er behov for hjelp/ de vil ha hjelp? NSF: vi klarer å hjelpe mange, men ikke de som ikke ser at de har en utfordring. Ville vært meningsløst å henvise de som er i denne kategorien.
- **MHU- har ikke opplevd medlemmer som er mot reformen i noen særlig grad. Det er behov for avkriminalisering – og det å bli sett. Viktig å få hjelp uten at andre ting blandes inn.**
- MH- mulighetene er større til å komme seg videre dersom man ikke har bruk og besittelse på rullebladet. Dersom man har en merknad der vil det kunne virke som et hinder i livet.

Neste møte

Neste møte er i Oslo onsdag 2.desember 10-15. Vi tar hensyn til størrelse på møterom i forhold til dagens smittevernregler.

Alle oppfordres til å sende Morten og Lars innspill til hvor vi kan henvende oss for å få gjennomført studie om Covid-19. Lars sender ut en mail – også benyttes denne til å svare på den for å samle info.